

'מה למעלה'

שיעור יומי בפרשת השבוע – ויקרא תשע"ז

הרב מרדכי אלון – נערך ע"י תלמידים

קרבן היחיד בראש

פרשת ויקרא הפותחת את ענייני הקורבנות של ספר כולו, פורסת בפנינו את דיניהם וענייניהם של הקורבנות השונים.

מעניין הוא שהתורה בוחרת לפתוח דינים אלו דווקא בענייני קורבנות היחיד.

בראשון של הפרשה למדנו על קורבנות הנדבה - קורבן עולה המובא מן הבקר ומן הצאן או מן העוף.

אחר כך (ב'שני' ו'שלישי') למדנו על קורבן נוסף המובא בנדבה – קורבן המנחה. קורבן המנחה הוא קורבנו של העני שידו אינה משגת להביא קרבן עולה מבעלי חיים ועל כן הוא מתנדב מנחה מסולת חטים ומשמן.

כל המנחות המוזכרות בפרשה הינן **מנחות יחיד** המובאות בנדבה, מלבד מנחת הביכורים שהיא מנחת חובה ומוזכרת כאן אגב שאר המנחות.

ברביעי' של הפרשה, אנו לומדים את ענייניו של קרבן השלמים שגם הוא קרבן **יחיד** המובא בנדבה, ורק מהמישי ואילך, רק אז, אנחנו נכנסים ללימוד של חטאות ה**ציבור** ואשמות, שהן קורבנות חובה המובאים בעקבות חטא או אשם של היחיד או של הציבור.

לפתוח בשל ציבור

נתבונן לרגע כיצד היה מתנהל סדר העבודה היומי בבית המקדש. יום עבודה בבית המקדש התחיל עם שחר בהכנת המזבח להקרבה. הכהנים היו מרימים את הדשן שנותר מקורבנות האתמול והלילה ומסדרים את עצי המערכה.

הכנות רבות היו נעשות עם שחר ע"מ להקריב את קרבן התמיד במועדו כאשר נצטוונו:

"צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאישי ריה ניהוחי תשמרו להקריב לי במועדו...שנים ליום עולה תמיד.. את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים" (במדבר כח, ב-ד).

קורבן התמיד הוא קורבן ציבור המובא מכספי מחצית השקל של כלל ישראל. זהו קרבן חובה, דהיינו שאינו תלוי באירוע כזה או אחר. שני המאפיינים הללו של קורבן, שהוא חובה ושחייב לבוא מכספי ציבור, הינם מאפיינים של קורבנות רבים. כך הוא בהטאת

הציבור, בקורבנות של אנשי ציבור שחייבים להביא קורבן וכך בכל קורבנות המועדות.

קורבן ה'תמיד של שחר' פותח את מלאכת ההקרבה במקדש וקרבן ה'תמיד של בין הערביים' חותם אותה:

"תמיד של בין הערביים, שוחטין אותו משיאריך הצל... ולא היו שוחטים אותו בכל יום אלא בשמונה שעות ומחצה וקרב בתשע ומחצה. ולמה מאחרין אותו שתי שעות אחר תחילת זמן שהימתו? מפני הקורבנות של היחידים או של הציבור, לפי שאסור להקריב קורבן כלל קודם תמיד של שחר ולא שוחטין קורבן אחר תמיד של בין הערביים" (רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"א ה"ג).

במהלך היום כולו, בתווך שבין תמיד של שחר לתמיד של בין הערבים הובאו קורבנות ציבור נוספים וכן קורבנות היחיד, בין אם היו אלה הבאים בנדבה ובין אם היו באים כחובה דוגמת קורבן היולדת המביאה קורבן כהודאה לה'.

נמצינו למדים שעבודת הקורבנות במקדש נפתחת ומסתיימת בשל ציבור.

זוהי אמירה ערכית משמעותית – קודם כל ולפני הכל אתה חלק מכלל ישראל וגם בסיום אתה 'מחצית השקל' מכלל ישראל. אם אתה פותח ומסיים בשל ציבור יהיה לך מקום נרחב באמצע לקורבנות ציבור, לקורבנות היחיד ולקורבנות נדבה.

לכאורה, הסדר המופיע בפתחת פרשתנו תמוה. האם לא ראוי והגיוני להתחיל דווקא בקורבנות הכלל? ראינו שהיו אלו קורבנות הציבור הפותחים את יום העבודה במקדש – האם לא ראוי היה לפתוח דווקא בהם?

ואגב, ואם כבר בוחרים לפתוח את הספר בקורבן היחיד, האם לא נכון היה לפרט ראשונה את קורבנות היחיד הבאים לכפר על חטא?

קרבן כדי להתקרב

נדמה לי שהתורה מבקשת ללמד אותנו יסוד חשוב בעבודת הקורבנות וההתקרבות לה'.

אם ענייניו של המזבח היה מופיע בחיינו רק כאשר היינו חוטאים ח"ו - הרי שהיה נוצר אצלנו דימוי נורא לכל ענין הקרבנות. הדימוי שהיה מתקבל היה של מקום מקדש שעשוי כמין 'וועד

איננה מקום להפקת אירועים אלא היא עצם החיים. ספר ויקרא פותח ב"ויקרא אל משה" אפילו לא ויקרא ה' אל משה, האלוקות טבועה במציאות והיא קוראת לכל מי שיודע שהוא יכול לגלות את ה'משה' שבתוכו ורוצה למשות את עצמו עוד קצת למעלה.

הקול האלוקי קורא אלי בין אם יש לי בעל חיים להקריב ובין אם יש לי רק סולת שנותרה מהלקט, השכחה והפאה שקיבלתי כמתנות עניים, כי המהות האמיתית של הקרבת הקרבן היא ההקרבה העצמית בה אני מקריב את פנימיותי אל האלוקות שבי. בית המקדש הוא המקום שבו כל אחד יודע איך הוא חלק מהכלל, וכל הכלל כולו יודע איך לכל אחד יש את המקום שלו עם הסולת והקמח והניגון המיוחד רק לו.

להיפוש חטאים'. אמנם נכון שכאשר חטאתי אני צריך ללכת להקריב קרבן, אך חס ושלום לחשוב שתפקידו של הקרבן הוא להתוודות על החטא ותו לא – זוהי תפיסה נוצרית-קתולית. לא בבית ספרנו!

תפקידו האמיתי של הקרבן הוא להתקרב אל הקב"ה, להביא את חלבי ודמי, ובמקום להקריב את עצמי - להתקרב ולבטא את היותי חלק א-לוה ממעל. וכפי שמנסה זאת הרמב"ן:

"כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדיבור ובמעשה, צווה ה' כי כאשר יהמא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתוודה בפיו כנגד הדיבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה...וכל קרבן לשון קירבה ואחדות"

(רמב"ן פ"א, י)

אני לא בא למזבח כדי לסמן "בוצע" על כפרת החטא אלא כי אני מבקש קירבת ה'.

המחצית הראשונה של הפרשה שפותחת לנו את העיסוק ב'תורת הכהנים' של ספר ויקרא - איננה עוסקת לא בכהנים ולא בחטאת ואפילו לא בציבור ובעם - אלא ביחיד. פרשתנו פותחת דווקא ביחיד ובנבדה כדי להדגיש שבצמם קיומי יש בי את הכח ואת הרצון הפנימי להתקרב. לא צריך בשביל זה שום סיבה, שום חטא ח"ו או אף איזה אירוע גדול.

"ונפש כי תקריב" מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו, אומר הקב"ה - גם אם מה שהאדם יכול להביא זה קצת קמח וקצת סולת, איש עני שאין לו כלום - את הנפש שלי אני רוצה להקריב. כך מגיעים אל המקדש, ועל הקרבן שאני מביא אני שומע את שירת הלויים, לא זו המושרת בכל יום לעם ישראל ב'שיר של יום' על קרבן התמיד, אלא את הניגון המיוחד רק לי, את השיר של הנפש שלי.

"וכן היה בעת שהיה בית המקדש קיים והמזבח על מכונו והיה הכהן עובד... היה נופלים עליו המחשבות האנשים אשר היה מקריב קרבנותיהם לכן היו הלויים יודעים וגם הכהנים על ידי זה מחשבות אנשים ההם אם כבר הרהרו בתשובה שלמה אם לאו, ואם עדיין לא נגמרו להלחיב הלבבות בתשובה שלימה בהתלהבות כראוי - אזי היה הכהן מרמוז לבן לוי איזה רמז והתחילו לנגן בהתעוררות יותר ובנעימה יתירה הצריכה להתעוררות זו כדי לעורר האיש ההוא שהביא הקרבן לתשובה שלימה, וכן איתא בספר ברית מנוחה עיין שם."

רק אחרי שנעבור חצי מהפרשה שכאמור פותחת בחלקו של היחיד, נגיע אל חלקה השני של הפרשה שמתאר איך בנוי עם שלם שיודע שבמרכזו נמצא בית מקדש, איך בנוי עולם שלם שבמרכזו נמצא "בית תפילה לכל העמים".

התורה מבקשת לחדד כיצד יש לתקן חטאים ומהי התייחסותנו לאירועים שונים, אך בד בבד מדגישה שההתקרבות לקב"ה

הרשמה לקבלת את הדף מדי שבוע - בכתובת:

<http://eepurl.com/bC0OHn>

ניתן למצוא מידע ושיעורים נוספים של הרב בכתובת:

www.hithabrut.org